

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 3. septembra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Letecká doprava – Nariadenie (ES) č. 261/2004 – Článok 7 – Právo na náhradu v prípade meškania alebo zrušenia letu – Spôsoby náhrady – Návrh vyjadrený v národnej mene – Vnútroštátne ustanovenie, ktoré zakazuje výber meny veriteľom“

Vo veci C-356/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XV Wydział Gospodarczy (Okresný súd pre hlavné mesto Varšava, 15. obchodné oddelenie, Poľsko) zo 16. apríla 2019 a doručený Súdnemu dvoru 3. mája 2019, ktorý súvisí s konaním:

Delfly sp. z o.o.

proti

Smartwings Poland sp. z o. o., predtým Travel Service Polska sp. z o.o.,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predsedníčka ôsmej komory L. S. Rossi, sudcovia J. Malenovský (spravodajca) a F. Biltgen,

generálny advokát: P. Pikamäe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Delfly sp. z o.o., v zastúpení: J. Pruszyński, advokat,
- Smartwings Poland sp. z o. o., predtým Travel Service Polska sp. z o.o., v zastúpení: M. Skrzypek, advokat,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: B. Sasinowska a N. Yerrell, splnomocnené zástupkyne,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: poľština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 7 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (Ú. v. EÚ L 46, 2004, s. 1; Mim. vyd. 07/008, s. 10).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Delfly sp. z o. o. a leteckou dopravnou spoločnosťou Smartwings Poland sp. z o. o., predtým Travel Service sp. z o.o. vo veci návrhu na náhradu škody na základe nariadenia č. 261/2004.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenie 1 nariadenia č. 261/2004 znie:

„Konanie [Európskej únie] v oblasti leteckej dopravy by sa malo, okrem iných vecí, zamerať na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany cestujúcich; okrem toho by sa mal vo všeobecnosti brať plný zreteľ na požiadavky ochrany spotrebiteľa.“

- 4 Článok 3 ods. 1 tohto nariadenia uvádza:

„Toto nariadenie sa uplatňuje:

- a) pri cestujúcich odlietajúcich z letiska umiestneného na území členského štátu, ktorý podlieha ustanoveniam zmluvy;
- b) pri cestujúcich odlietajúcich z letiska umiestneného v tretej krajine na letisko, ktoré sa nachádza na území členského štátu, ktorý podlieha ustanoveniam zmluvy, pokiaľ im nebola poskytnutá protislužba alebo náhrada a pomoc v tejto tretej krajine, ak prevádzkujúcim leteckým dopravcom je dopravcom spoločenstva.“

- 5 Článok 7 uvedeného nariadenia, nazvaný „Právo na náhradu“, stanovuje:

„1. Keď sa uvádza odkaz na tento článok, cestujúci dostanú náhradu v nasledovnej výške:

- a) 250 EUR v prípade všetkých letov na vzdialenosť 1500 km alebo menej;
- b) 400 EUR v prípade všetkých letov v rámci spoločenstva nad 1500 km a všetkých ostatných letov od 1500 km do 3500 km;
- c) 600 EUR v prípade všetkých letov, ktoré nespadajú pod písmená a) alebo b)[.]

Pri stanovení vzdialenosti je základom posledné cieľové miesto, do ktorého cestujúci kvôli odmietnutiu nástupu alebo zrušeniu príde neskôr ako je plánovaný čas priletu.

...

3. Náhrada uvedená v odseku 1 sa platí v hotovosti, elektronickým bankovým prevodom, bankovým príkazom alebo šekom alebo s písomným súhlasom cestujúceho, v cestovných poukážkach a/alebo inými službami.

...“

Poľské právo

Občiansky súdny poriadok

- 6 § 321 ustawa Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) zo 17. novembra 1964 v znení uplatniteľnom vo veci samej (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) v odseku 1 stanovuje, že súd nesmie rozhodovať o nároku, ktorý mu nebol predložený, a rozhodnúť *ultra petita*.
- 7 § 505¹ ods. 1 tohto zákonníka, ktorý upravuje zjednodušené konanie, stanovuje, že toto konanie sa uplatní na nároky vyplývajúce zo zmlúv, ak hodnota predmetu sporu nepresahuje 20 000 [poľských zlotých (PLN) (približne 4 487 eur)] a v prípade nárokov vyplývajúcich zo zábezpeky, zo záruky kvality alebo zmluvného nesúladu tovaru predaného spotrebiteľom, ak hodnota predmetu zmluvy nepresahuje uvedenú sumu.
- 8 § 505⁴ ods. 1 prvá veta uvedeného zákonníka znie:

„Akákoľvek zmena návrhu je neprípustná.“

Občiansky zákonník

- 9 § 358 ustawa Kodeks cywilny (Občiansky zákonník) z 23. apríla 1964 v znení uplatniteľnom vo veci samej (Dz. U. z roku 2018, položka 1025) stanovuje:
- „1. Ak predmetom záväzku, ktorý sa má splniť na území Poľskej republiky, je suma vyjadrená v cudzej mene, dlžník môže vykonať plnenie v poľskej mene, pokiaľ zákon, súdne rozhodnutie, ktoré je základom záväzku, alebo právny úkon nestanovuje, že plnenie možno vykonať len v cudzej mene.
2. Hodnota cudzej meny sa určí podľa priemerného výmenného kurzu zverejneného Národnou bankou Poľska v deň splatnosti pohľadávky, pokiaľ zákon, súdne rozhodnutie alebo právny úkon nestanovuje inak.
3. Ak dlžník oneskorene zaplatí plnenie, veriteľ môže požadovať jeho vykonanie v poľskej mene podľa priemerného výmenného kurzu zverejneného Národnou bankou Poľska ku dňu platby.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 10 Pani X mala potvrdenú rezerváciu u leteckej dopravnej spoločnosti Smartwings Poland, predtým Travel Service so sídlom vo Varšave (Poľsko) na let, ktorým mohla uskutočniť trasu z mesta A nachádzajúceho sa v tretej krajine do mesta B nachádzajúceho sa v Poľsku. Dňa 23. júla 2017 sa včas dostavila na registráciu tohto letu. Let meškal viac ako tri hodiny. Nebolo zistené, že by bola pani X v tretej krajine poskytnutá protislužba, náhrada alebo pomoc v zmysle článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 261/2004.
- 11 Keďže sa pani X mohla domáhať náhrady škody vo výške 400 eur podľa článku 7 ods. 1 tohto nariadenia, postúpila svoju pohľadávku spoločnosti Delfly, ktorá má sídlo vo Varšave. Delfly sa následne obrátila na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, aby

spoločnosti Smartwings Poland, predtým Travel Service nariadil zaplatiť jej sumu vo výške 1 698,64 PLN, ktorá podľa výmenného kurzu stanoveného Národnou bankou Poľska v deň podania návrhu na náhradu zodpovedala sume 400 eur. Z vysvetlení poskytnutých týmto súdom vyplýva, že v súlade s § 505¹ Občianskeho súdneho poriadku sa spory týkajúce sa zmluvných záväzkov nutne posudzujú podľa tzv. „zjednodušeného“ konania, ak predmetná suma nepresahuje 20 000 PLN (približne 4 487 eur).

- 12 Smartwings Poland, predtým Travel Service navrhla zamietnuť návrh na náhradu škody najmä z dôvodu, že tento návrh bol v rozpore s požiadavkami vnútroštátneho práva vyjadrený v nesprávnej mene, a to v poľských zlotých (PLN) a nie v eurách. Vnútroštátny súd uvádza, že v rámci tzv. „zjednodušeného“ konania § 505⁴ ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku nestanovuje nijakú možnosť zmeniť návrh. Uvedený súd však zastáva názor, že zmena meny, v ktorej je nárok vyjadrený, sa musí považovať za zmenu návrhu.
- 13 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že výklad § 358 Občianskeho zákonníka z 23. apríla 1964, v znení uplatniteľnom vo veci samej, už podal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) v rozsudku zo 16. marca 2012 vydanom vo veci III CSK 273/11. Uvádza, že predmetná pohľadávka v tejto veci bola vyjadrená v cudzej mene a účastníci konania sa nezhodli na prípustnosti jej zmeny na poľské zloté (PLN). Keďže si dlžník nezvolil zaplatiť dlžnú sumu v poľskej mene a strany sa v tejto súvislosti nedohodli, Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) konštatoval, že veriteľ môže požadovať zaplatenie len v cudzej mene. Podľa uvedeného najvyššieho súdneho orgánu len dlžník má právo vybrať si menu, v ktorej si splní svoj záväzok, či už bude zaplatený v stanovenej lehote alebo obyčajným oneskorením či s omeškaním. V prípade omeškania dlžníka pri plnení plnenia, ktorého predmetom je peňažná suma vyjadrená v cudzej mene, má veriteľ právo vybrať si len výmenný kurz, ktorý sa uplatní. Okrem toho právo veriteľa zvoliť si výmenný kurz existuje len vtedy, ak si dlžník zvolil poľskú menu.
- 14 Vnútroštátny súd tiež uvádza, že tento rozsudok je základom judikatúry, podľa ktorej vnútroštátne súdy zamietnu návrhy na náhradu v dôsledku meškania letu, v ktorých bol nárok vyjadrený v národnej mene, hoci pohľadávka bola vyjadrená v cudzej mene. Vnútroštátny súd uvádza, že súd v takomto prípade nemôže rozhodnúť z dôvodu zákazu, ktorý mu je uložený podľa článku 321 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, a to rozhodovať o nároku, ktorý mu nebol predložený.
- 15 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, otázky vnútroštátneho súdu vyplývajú zo skutočnosti, že poľské súdy nevykladajú ustanovenia nariadenia č. 261/2004 jednotne, pokiaľ ide o riešenia sporov, v ktorých sa žalobca domáha náhrady vyjadrenej v národnej mene z dôvodu škody, ktorá mu bola spôsobená meškaním letu.
- 16 Za týchto podmienok Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XV Wydział Gospodarczy (Okresný súd pre hlavné mesto Varšava, 15. obchodné oddelenie, Poľsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
 - „1. Má sa článok 7 ods. 1 [nariadenia č. 261/2004] vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie upravuje nielen rozsah povinnosti zaplatiť náhradu škody, ale aj spôsob splnenia tejto povinnosti?
 2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, môže sa cestujúci alebo jeho právny nástupca účinne domáhať vyplatenia sumy 400 eur vyjadrenej v inej mene, najmä v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste bydliska cestujúceho, ktorého let bol zrušený alebo omeškaný?
 3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku, podľa akých kritérií sa má určiť mena, v ktorej môže cestujúci alebo jeho právny nástupca žiadať vyplatenie náhrady, a aký výmenný kurz sa má uplatniť?

4. Odporuje článku 7 ods. 1 alebo iným ustanoveniam nariadenia [č. 261/2004] uplatňovanie takých ustanovení vnútroštátneho práva, z ktorých vyplýva, že žaloba cestujúceho alebo jeho právneho nástupcu sa zamietne len preto, lebo pohľadávka bola nesprávne vyjadrená v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste bydliska cestujúceho, a nie v eurách v súlade s článkom 7 ods. 1 nariadenia?“

O prejudiciálnych otázkach

- 17 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má nariadenie č. 261/2004, a najmä jeho článok 7 ods. 1, vykladať v tom zmysle, že cestujúci, ktorého let bol zrušený alebo ktorého let mal veľké meškanie, alebo jeho právny nástupca, môže požadovať zaplatenie sumy náhrady uvedenej v tomto ustanovení v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste jeho bydliska, takže uvedené ustanovenie bráni právnej úprave alebo súdnej praxi členského štátu, ktorá stanovuje, že návrh podaný na tieto účely týmto cestujúcim alebo jeho právnym nástupcom sa zamietne len z dôvodu, že bol vyjadrený v tejto národnej mene.
- 18 Článok 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004 stanovuje, že keď sa uvádza odkaz na tento článok, cestujúci dostanú náhradu vo výške od 250 eur do 600 eur v závislosti od vzdialenosti, ktorej sa dotknuté lety týkajú.
- 19 Podľa článku 7 ods. 3 nariadenia č. 261/2004 sa náhrada, na ktorú existuje nárok podľa článku 7 ods. 1 tohto nariadenia, vypláca v hotovosti, elektronickým bankovým prevodom, bankovým príkazom alebo šekom alebo s písomným súhlasom cestujúceho, v cestovných poukázkach a/alebo inými službami.
- 20 Z porovnania jednotlivých znení odseku 1 a odseku 3 tohto článku 7 vyplýva, že hoci zaplatenie uvedenej náhrady môže byť vykonané v závislosti od konkrétneho prípadu jedným zo spôsobov, ktoré sú v nich uvedené, v prípade inej národnej meny, než je euro, v ktorej bude táto náhrada zaplatená, nie je výslovne stanovená žiadna porovnateľná možnosť.
- 21 Z tohto porovnania však nemožno *a contrario* tvrdením vyvodiť, že možnosť týkajúca sa inej národnej meny, než je euro, je *a priori* vylúčená.
- 22 Po prvé treba totiž pripomenúť, že hlavný cieľ sledovaný nariadením č. 261/2004 spočíva, ako to najmä vyplýva z odôvodnenia 1 tohto nariadenia, v zabezpečení vysokej úrovne ochrany cestujúcich (pozri najmä rozsudok zo 17. septembra 2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, bod 26 a citovanú judikatúru).
- 23 Súdny dvor tak rozhodol, že v súlade s týmto cieľom sa majú ustanovenia priznávajúce práva cestujúcim v leteckej doprave vykladať v širšom zmysle (pozri najmä rozsudky z 19. novembra 2009, Sturgeon a i., C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 45, ako aj zo 4. októbra 2012, Finnair, C-22/11, EU:C:2012:604, bod 23).
- 24 Z toho vyplýva, že právo na náhradu upravené v článku 7 nariadenia č. 261/2004 sa má vykladať v širšom zmysle.
- 25 V tejto súvislosti, ako to tiež uviedol Súdny dvor, nariadenie č. 261/2004 upravuje štandardizovanú a okamžitú náhradu rôznych škôd spôsobených v dôsledku vážnych neprijemností v leteckej doprave cestujúcich (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. januára 2006, IATA a ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, bod 43, ako aj bod 45), a najmä odškodnenie takto poškodených cestujúcich.

- 26 Skutočnosť, že nárok na náhradu za takéto škody je podmienený tým, že príslušná náhrada sa poškodenému cestujúcemu zaplatí v eurách, s výnimkou akejkoľvek inej národnej meny, by pritom viedla k obmedzeniu výkonu tohto práva a bola by v rozpore s požiadavkou širokého výkladu pripomenutou v bode 24 tohto rozsudku.
- 27 Po druhé treba uviesť, že nariadenie č. 261/2004 sa uplatňuje na cestujúcich bez aby robilo medzi nimi rozdiel na základe štátnej príslušnosti alebo ich miesta bydliska, keďže relevantným kritériom je výlučne kritérium uvedené v článku 3 ods. 1 písm. a) a b) tohto nariadenia, a to miesto, kde sa nachádza letisko odletu týchto cestujúcich.
- 28 V dôsledku toho sa musia všetci cestujúci, ktorí majú právo na náhradu na základe článku 7 nariadenia č. 261/2004, považovať za cestujúcich, ktorí sú v porovnateľných situáciách, keďže je všetkým štandardizovane a okamžite poskytnutá náhrada za škodu, ktorú možno nahradiť na základe tohto článku.
- 29 V tejto súvislosti každý akt práva Únie, akým je nariadenie č. 261/2004, sa má podľa judikatúry Súdneho dvora vykladať v súlade s celým primárnym právom, a to aj v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania, ktorá vyžaduje, aby sa porovnateľné situácie neposudzovali rozdielne a rozdielne situácie neposudzovali rovnako, pokiaľ takéto posudzovanie nie je objektívne odôvodnené (pozri najmä rozsudok z 19. novembra 2009, *Sturgeon a i.*, C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, bod 48).
- 30 Uloženie podmienky, podľa ktorej suma náhrady podľa článku 7 ods. 1 nariadenia č. 261/2004 požadovaná poškodeným cestujúcim alebo jeho právnym nástupcom môže byť zaplatená len v eurách, a nie v mene, ako vo veci samej, ktorá je zákonným platidlom v členskom štáte, ktorý nie je súčasťou eurozóny, však môže viesť k rozdielnemu zaobchádzaniu s poškodenými cestujúcimi alebo ich právnymi nástupcami, pričom by sa toto rozdielne zaobchádzanie nedalo objektívne odôvodniť.
- 31 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že s požiadavkou spočívajúcou v širokom výklade práv cestujúcich v leteckej doprave, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 261/2004, ako aj so zásadou rovnosti zaobchádzania s poškodenými cestujúcimi a ich právnymi nástupcami, by bolo nezlučiteľné, ak by nebolo cestujúcemu, ktorému je priznané právo na náhradu na základe článku 7 ods. 1 tohto nariadenia, umožnené požadovať zaplatenie sumy tejto náhrady v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste jeho bydliska.
- 32 Po tretie treba uviesť, že vzhľadom na vyššie uvedené úvahy zaplatenie sumy náhrady splatnej v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste bydliska dotknutých cestujúcich, nevyhnutne predpokladá zmenu eura na túto menu.
- 33 V tejto súvislosti, keďže nariadenie č. 261/2004 neobsahuje nijaké usmernenie, zostávajú podmienky zmeny, vrátane stanovenia výmenného kurzu uplatniteľného na túto zmenu, v pôsobnosti vnútroštátneho práva členských štátov, a to v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity.
- 34 Vzhľadom na tieto úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že nariadenie č. 261/2004, a najmä jeho článok 7 ods. 1, sa má vykladať v tom zmysle, že cestujúci, ktorého let bol zrušený alebo ktorého let mal veľké meškanie, alebo jeho právny nástupca, môže požadovať zaplatenie sumy náhrady uvedenej v tomto ustanovení v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste jeho bydliska, takže uvedené ustanovenie bráni právnej úprave alebo súdnej praxi členského štátu, ktorá stanovuje, že návrh podaný na tieto účely týmto cestujúcim alebo jeho právnym nástupcom sa zamietne len z dôvodu, že bol vyjadrený v tejto národnej mene.

O trovách

- 35 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91, a najmä jeho článok 7 ods. 1, sa má vykladať v tom zmysle, že cestujúci, ktorého let bol zrušený alebo ktorého let mal veľké meškanie, alebo jeho právny nástupca, môže požadovať zaplatenie sumy náhrady uvedenej v tomto ustanovení v národnej mene, ktorá je zákonným platidlom v mieste jeho bydliska, takže uvedené ustanovenie bráni právnej úprave alebo súdnej praxi členského štátu, ktorá stanovuje, že návrh podaný na tieto účely týmto cestujúcim alebo jeho právnym nástupcom sa zamietne len z dôvodu, že bol vyjadrený v tejto národnej mene.

Podpisy